

ТЕХНИЧКА
ШКОЛА
ВАЉЕВО

ЦЕНТАР ЗА
КОНТИНУИРАНО
ОБРАЗОВАЊЕ
ОДРАСЛИХ

---

*Косте Абрашевића 2, тел:+381 14 221 529,+381 14 222 098, e-mail: tehnskola@sbb.rs,
www.tehnickaskolava.edu.rs*

Дел. број: 01-190
Датум: 30.01.2018.

На основу члана 99. став 1, члана 100, 108. и члана 119. став 1. тачка 1) Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017 - даље: Закон) и Статута Техничке школе Ваљево, Школски одбор Техничке школе Ваљево у Ваљеву уз учешће Савета родитеља, у сарадњи са надлежним органом јединице локалне самоуправе, је на седници одржаној дана **30.01.2018.** године донео:

ПРАВИЛНИК
О МЕРАМА, НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ УЧЕНИКА У
ТЕХНИЧКОЈ ШКОЛИ ВАЉЕВО У ВАЉЕВУ

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се мере, начин и поступак заштите и безбедности ученика за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује Техничка школа Ваљево у Ваљеву (у даљем тексту: Школа), као и одговорност запослених у извршавању одредаба Закона, Статута и овог Правилника.

Члан 2.

У циљу заштите и безбедности ученика, Школа предузима следеће мере:

1. сарадња са родитељима;
2. сарадња са државним органима и органима јединице локалне самоуправе;
3. сарадња са школским полицајцем;
4. дежурство наставника ;
5. осигурање ученика;
6. обезбеђење свих елемената заштите од пожара, поплава, удара грома и других елементарних непогода које могу угрозити безбедност ученика Школе (одржавањем инсталација у исправном стању, постављањем одговарајуће сигнализације за случај евакуисања при наступању опасности и др);
7. радник на обезбеђењу Школе;
8. видео надзор,
9. друге мере у циљу заштите и безбедности ученика, утврђене Законом и општим актом Школе.

Члан 3.

Старање о безбедности и заштити ученика је обавеза свих запослених радника Школе.

Организовање и спровођење поступка мера заштите безбедности ученика Школе у складу са овим Правилником је обавеза директора и помоћника директора Школе и у том смислу сви запослени су обавезни да поступају по непострдном налогу или донетом Решењу којим се налаже одређено поступање у циљу заштите и безбедности ученика Школе.

Непоступање по наложеним мерама или поступку, сматра се повредом радне обавезе за коју се утврђује дисциплинска одговорност у складу са Законом и општим актом Школе.

Члан 4.

Јединица локалне самоуправе обезбеђује средства за заштиту и безбедност ученика, у складу са чланом 189. став 2. тачка 8. Закона о основама система образовања и васпитања (даље: Закон).

Члан 5.

У поступку прописивања и извршавања мера заштите и безбедности ученика Школа сарађује са:

1. Родитељима;
2. Министарством просвете, науке и технолошког развоја;
3. Јединицом локалне самоуправе;
4. Школском управом Ваљево;
5. Министарством унутрашњих послова ;
6. Министарством саобраћаја и телекомуникација;
7. Центром за социјални рад - Ваљево.

II САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Члан 6.

У сарадњи са Министарством просвете, Школа се стара да сви облици васпитно - образовног рада теку без застоја и проблема, да свеукупни односи учесника наставног процеса буду такви да ученици Школе буду заштићени од свих облика дискриминације и насиља.

Члан 7.

Школа сарађује са Општином "Ваљево", ради повећања безбедности ученика, повећања стандарда ученика и унапређење образовања и квалитета наставе.

Школа учествује на такмичењима и приредбама које организује јединица локалне самоуправе.

Члан 8.

Школа непосредно сарађује са Министарством унутрашњих послова.

Овај вид сарадње одвија се првенствено кроз обилазак Школе и околине од стране патроле ОУП-а Ваљево, ради контролисања услова за несметан рад Школе и спречавања настанка потенцијалних проблема.

Школа остварује сарадњу са надлежним инспекторима ОУП-а Ваљево за малолетничку деликвенцију.

Према потреби и ситуацији у којој се нађу ученици Школе, позива се дежурна служба ради

решавања настале ситуације.

Пре извођења екскурзије у Школи се организују предавања ученицима- заједнички родитељски састанак, најмање 48 сати пре одласка на екскурзију Школа упућује допис Саобраћајној полицији ради прегледа аутобуса а све ради безбедности ученика.

Ради појачаног обезбеђења а ради сигурности ученика, на крају школске године обавештава се одељење Министарства унутрашњих послова о прослави која ће се обележити крај школовања.

Члан 9.

Уз помоћ надлежних служби Министарства саобраћаја и телекомуникација, Школа се стара да саобраћајна сигнализација у околини Школе буде постављена на начин којим ће се обезбедити максимална безбедност ученика приликом доласка и одласка из Школе.

Члан 10.

Педагошко-психолошка служба Школе у сарадњи са одељењским старешином, остварује увид у породичне прилике, кад уочи промене у понашању ученика и у случају констатације да постоји недовољна брига и надзор у породици, сарађује са Центром за социјални рад, у циљу предузимања мера ради пружања помоћи ученику.

Уколико ученик дуже од 15 дана не похађа наставу, а Школа не може да успостави контакт са родитељима или старатељима ученика, са насталом ситуацијом упознаће се Центар за социјални рад, у циљу предузимања законских мера и спречавања ситуације у којој би се ученик налазио без заштите и надзора.

III ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА

Члан 11.

У циљу заштите деце и запослених, у Школи се спроводе мере заштите од пожара предвиђене законом, а које подразумевају обезбеђеност Школе довољним бројем ватрогасних апарата, обуку запослених за руковање њима и понашање у случају опасности и редовну контролу обучености запослених у сарадњи са Управом противпожарне полиције и Ватрогасним друштвом општине "Ваљево".

Члан 12.

Заштита од пожара обухвата скуп мера и радњи нормативне, управне, организационо-техничке, превентивне, образовне, информативно-васпитне и друге природе, које се организују и непрекидно спроводе на свим местима и објектима који су изложени опасности од пожара, а нарочито у: школским кабинетима, учионицама и осталим просторијама које служе за извођење васпитно-образовног рада или боравак ученика и запослених.

Члан 13.

Запослени и ученици школе дужни су да у спровођењу мере заштите од пожара поступају у складу са законом, плановима заштите од пожара, одлукама скупштине јединице локалне самоуправе које важе за све организације, одлукама школског одбора и других органа, као и одредбама овог правилника и других општих аката којима се регулише заштита имовине школе, ученика и запослених.

Мере за заштиту од пожара

Члан 14.

Школа је дужна да утврди мере заштите ради отклањања узрока пожара, да спречи ширење пожара и заштити животе ученика, запослених и других грађана и имовину школе, као и друга материјална добра.

Члан 15.

У свим школским просторијама где постоји опасност од пожара, школа је дужна да на најприступачнијим местима постави одговарајуће апарате за гашење пожара. О роковима употребе, замене, одржавања и наменске употребе апарата за гашење пожара стара се и одговоран је запослени у школи утврђен овим правилником, односно Правилником о систематизацији школе.

Члан 16.

У објектима и у простору који се користи за смештај и употребу запаљивих течности и гасова, а нарочито у опасној зони, забрањено је:

- држање материјала подложног самозапаљењу;
- коришћење алата и уређаја који при употреби варнице;
- коришћење отворене ватре у било ком облику;
- приступање возилима која при раду погонског уређаја могу избацити искре и
- одлагање запаљивих материја било које врсте.

У просторијама из става 1. овог овог члана мора се вршити проветравање, о чему се стара наставник, домар Школе и запослени који обавља послове хигијенског одржавања Школе (спремачица).

Члан 17.

У свим просторијама где постоји опасност од пожара морају се поставити видни натписи о забрани употребе шибица, упаљача, пушења и употребе отворене ватре у било ком облику.

Члан 18.

Радни столови у школским кабинетима и другим просторијама морају бити постављени тако да улаз и излаз, односно пролази могу у свако доба несметано да се користе, а нарочито да обезбеђују брзи излазак ученика и запослених у случају пожара, експлозије, или друге незгоде у вези са пожаром.

Члан 19.

После завршене наставе морају се искључити односно затворити сви пламеници, штедњаци, боце гаса, као и сви други грејни уређаји са усијаним површинама или који варнице и могу да изазову пожар или експлозију.

Члан 20.

О грејним уређајима стара се одговарајуће техничко и помоћно особље школе, над којима врши надзор за то одређено лице (*домар школе*).

Задаци директора школе

Члан 21.

Директор школе има следећа права, обавезе и одговорности у вези са организовањем заштите од пожара:

- да врши надзор над извршавањем утврђених послова и радних задатака у вези са заштитом од пожара;
- да брине о извршавању одлука Школског одбора и других органа и организација надлежних за послове одбране од пожара;
- да обавештава запослене и Школски одбор о свим налазима надлежних, државних и локалних органа у вези са заштитом од пожара и даје предлог за отклањање утврђених недостатака;
- да обустави извођење наставе или обављање другог рада ако приметити да прети опасност од пожара;
- да у случају пожара руководи радом на спасавању људи и имовине угрожених пожаром;
- да у случају избијања пожара, који се не може сузбити сопственим снагама и опремом школе, одмах позове најближу ватрогасну јединицу и пружи обавештење о величини пожара и обиму неопходне помоћи;
- да врши и друге послове по налогу Школског одбора, скупштине општине и других надлежних органа.

Дужности наставника

Члан 22.

Наставник који изводи наставу у Школи, у циљу заштите од пожара, дужан је да:

- организује и контролише спровођење мера за заштиту од пожара прописане овим Правилником;
- отклања опасности за појаву и ширење пожара;
- упозна ученике са пожарним опасностима, мерама заштите и поступком напуштања просторија у случају пожара, експлозије или друге незгоде;
- обавештава директора школе о потреби хитног предузимања мера заштите од пожара, односно даје предлог за прекидање извођења наставе и другог облика васпитно-образовног рада због евентуалне опасности;
- удаљи из просторије ученике, запослене и сва друга лица која се не придржавају и не поштују прописане мере заштите од пожара;
- да у отсуству директора у случају избијања пожара, који се не може сузбити сопственим снагама и опремом школе, одмах позове најближу ватрогасну јединицу и пружи обавештење о величини пожара и обиму неопходне помоћи;
- искључи електронске уређаје на крају наставног процеса;
- обавља и друге послове по налогу директора школе и Школског одбора.

Обавезе наставника, домара и других запослених

Члан 23.

Наставници и други запослени школе који присуствују извођењу наставе у школским кабинетима, радионицама и другим просторијама у којима се изводи настава, дужни су да:

- пружају обавештења ученицима о правилном руковању опремом, апаратима, грејним телима, штедњацима и другим грејним уређајима са усијаним површинама или који варниче;
- проветравају просторије, укључују вентилаторе, старају се да се материјали за брисање руку и опреме остављају у за то одређену посуду;
- упозоравају предметне наставнике, директора школе и домара Школе о уоченим кваровима на инсталацијама и опреми, који могу да изазову пожар, ради њиховог отклањања;

- предлажу забрану одржавања nastave, односно обуставу рада ако су опасности таквог карактера да представљају сталну опасност за појаву пожара и експлозије, док се исте не отклоне;
- прате рад ученика и предузимају одређене мере да не дође до пожара или друге незгоде;
- извршавају и друге послове по налогу налогу директора школе и Школског одбора.

Члан 24.

Домар школе дужан је да сваког дана пре почетка рада школе изврши преглед свих просторија и увери се у исправност инсталација и постојање услова за несметани рад школе.

Уколико домар примети неке неисправности дужан је да их отклони, а ако није у стању да то сам учини, дужан је да одмах обавести директора школе или другог запосленог надлежног за те послове.

Домар школе је дужан да се стара о исправности и употребљивости ватрогасних уређаја, опреме и средстава намењених за гашење пожара, као и да се она налазе увек на одређеном месту.

Домар школе обавезан је да после завршеног рада обиђе све просторије и у њима отклони опасности које би могле да проузрокују пожар, експлозију или неку другу несрећу (*искључи електро-уређаје, нарочито техничке, уклони запаљиве течности и други лако запаљиви материјал*).

Члан 25.

Запослени су одговорни за спровођење противпожарних мера и дужни су да их се придржавају и спречавају да дође до избијања пожара а нарочито:

- да се упознају са пожарним опасностима и да стално спроводе мере за заштиту од пожара;
- да, када приметите пожар, најхитније обавесте запосленог задуженог за послове противпожарне заштите, и
- да учествују у гашењу пожара.

Члан 26.

Неспровођење, непридржавање и неизвршавање прописаних против - пожарних мера сматра се повредом радне обавезе. Дисциплинска одговорност запослених не искључује материјалну и кривичну одговорност.

Оспособљавање запослених за гашење пожара

Члан 27.

Ради очувања живота запослених и ученика и имовине угрожене пожаром, запослени се оспособљавају за руковање уређајима, опремом и средствима намењеним за гашење пожара и спасавање људи и имовине. Оспособљавање се врши по програму који утврди надлежни орган. Програм оспособљавања састоји се из теоретског и практичног дела nastave.

Члан 28.

Теоретској и практичној настави дужни су да присуствују сви запослени.

Од обавезе похађања nastave ослобађају се запослени који су, на основу других планова и програма, оспособљени за руковање уређајима, опремом и средствима намењеним за гашење пожара и спасавање људи и имовине.

Члан 29.

Оспособљавање запослених спроводи школа, уз стручну помоћ ватрогасних организација.

IV ЗАШТИТА ОД ПОПЛАВА

Члан 30.

Домар Школе је одговоран за то да сва водоводна инсталација функционише нормално, па је у том циљу обавезан да у најкраћем могућем року отклања мање кварове на водоводним инсталацијама.

За санирање већих кварова ће се постарати, у сарадњи са директором и секретаром Школе, да се ангажује одговарајућа служба.

V ЗАШТИТА ОД УДАРА ГРОМА

Члан 31.

Школа је у обавези да врши редовну контролу громобранске инсталације од стране овлашћених организација и да се поседује уредна документација о томе.

Евентуалне недостатке ће отклањати у најкраћем могућем року.

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ И ЗАШТИТА УЧЕНИКА ЗА ВРЕМЕ РЕДОВНЕ НАСТАВЕ

Члан 32.

Дежурни наставник обавезан је да на дежурство дође 10 минута пре почетка наставе и води рачуна о благовременом почетку наставе. Дежурство се завршава 10 минута након завршетка последњег часа.

У случају недоласка неког наставника у Школу, обавештава помоћника директора, управу Школе, како би се предузеле мере за обезбеђивање замене.

Решава евентуалне конфликти међу ученицима и брине о њиховој општој безбедности у Школи.

Све промене уписује у књигу дежурства и о томе обавештава директора Школе.

Помоћник директора одговоран је за израду распореда дежурства. Директор школе одговоран је за контролу извршавања дежурства и придржавања распореда истог.

Члан 33.

Сви наставници, на крају сваког часа, односно наставе, напуштају учионицу односно кабинет тек пошто из ње испрате све ученике.

Члан 34.

Наставник који организује допунски, додатни час или неке друге активности, дужан је да брине о боравку ученика од почетка до краја ових активности.

Члан 35.

Помоћно - техничко особље помаже у раду дежурним наставницима.

Члан 36.

Дежурни ученици евидентирају долазак страних лица у Школу у извештај дежурних ученика и исти по завршетку дежурства предају помоћнику директора.

VI ОБЕЗБЕЂЕЊЕ И ЗАШТИТА УЧЕНИКА ЗА ВРЕМЕ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВЕ ВЕЖБИ И БЛОК НАСТАВЕ

Члан 37.

Школа организује наставу вежби и блок наставе у сарадњи са установом или другом организацијом, са којима закључује уговор који прецизира време, начин и услове за остваривање ове наставе.

Члан 38.

У вези са извођењем наставе вежби и блок наставе школа је обавезна да:

- сачини план рада ученика за време извођења свих видова наставе и достави га установи у којој се изводи настава,
- утврди распоред рада ученика за целу школску годину, по полугодиштима, месецима, недељама и данима,
- распоредом рада обухвати све ученике једног одељења, по групама или појединцима, посебно за сваки облик наставе, по образовним профилима,
- одреди предметне наставнике који ће пратити рад ученика за време наставе,
- обучи све ученике о основним мерама из области заштите на раду,
- упозна све ученике о њиховим правима, обавезама и одговорностима за време боравка у установи, ради извођења наставе,
- предузима и друге мере ради што успешнијег остваривања задатака наставе, као и очување здравља и живота ученика.

Обавезе наставника

Члан 39.

Рад ученика за време наставе вежби и блок наставе прате предметни наставници школе, који су дужни да сарађују са запосленим установе одређеним за пружање помоћи ученицима и да дају упутства за што безбеднији процес наставе. Координатор практичне наставе обавља организационо-административне послове везано за извођење наставе вежби и блок наставе у сарадњи са установом или другом организацијом са којима се закључује уговор .

Обавезе ученика

Члан 40.

За време извођења наставе вежби и блок наставе ученици имају следећа права, обавезе и одговорности:

1. да извршавају задатке утврђене планом рада и друге послове које им наложе ментори установе и предметни наставници школе, а који су у вези са извршавањем наставе,
2. да се придржавају одредаба општих аката установе-организације о дисциплинској и материјалној одговорности запослених организације, као и одредаба посебног уговора,
3. да користе средства заштите на раду и да се придржавају мера заштите на раду као и мера заштите од пожара и да у случају да приметите неисправну инсталацију одмах о томе обавестите наставника , односно лице под чијим се руководством изводи настава,
4. да својим радом и понашањем не ометају рад запослених и процес рада установе,
5. да буду удаљени из установе ако својим понашањем ометају рад запослених и процес рада, као и остале ученике.

Безбедност ученика у школским кабинетима

Члан 41.

У школским кабинетима обавезно је :

- редовно вршити атестирање апарата -једанпут годишње, а по потреби и чешће (стручни сервисер),
- редовно вршити проверу исправности струјног напона (овлашћено стручно лице),
- редовно вршити проверу исправности опреме за апарате (каблова, електрода и др.) о чему се стара наставник наставе вежби и блок наставе.
- да наставник обавезно мора бити упознат са евентуалним здравственим проблемима ученика, како би се избегла нежељена дејства неких физикалних агенаса на њихово здравље

VII ЗАШТИТА УЧЕНИКА ЗА ВРЕМЕ ИЗВОЂЕЊА ШКОЛСКЕ ЕКСКУРЗИЈЕ И ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Члан 42.

Екскурзија као облик образовно-васпитног рада изводи се као и ваннаставне активности, у складу са наставним планом и програмом, годишњим планом рада, а на основу добијене сагласности Савета родитеља за одговарајућу школску годину.

Члан 43.

Одељењски старешина, односно стручни вођа екскурзије и задужени наставник за извођење ваннаставне активности, обавезни су да воде рачуна о здрављу ученика, о смештају и исхрани, о угодном и сигурном превозу, о безбедности, о облачењу прилагођеном временским приликама и другим околностима од утицаја на здравље и безбедност ученика.

Ако за време екскурзије или ваннаставних активности неко од ученика теже оболи или се теже повреди, стручни вођа екскурзије, одељењски старешина, односно наставник задужен за извођење ваннаставне активности, дужни су да му обезбеде лекарски преглед, а по потреби и смештај у болницу или другу здравствену организацију.

О смештају ученика у болницу обавезно се обавештавају родитељи и директор школе.

Члан 44.

За време извођења школске екскурзије или ваннаставне активности, забрањена је ноћна возња

(од 22,00 до 05,00 часова)

Члан 45.

Директор школе је дужан да:

- најкасније 48 часова пре путовања обавести Орган унутрашњих послова, који је у обавези да изврши преглед документације и визуелни преглед возила,
- забрани отпочињање путовања ако посумња да је безбедност ученика на било који начин угрожена и о томе обавести Орган унутрашњих послова,

Пре изведеног путовања наставници и ученици ће бити упознати са следећим правилима понашања којих су дужни да се придржавају:

- забрањено је пушење, уношење и конзумирање алкохола и опојних средстава,
- обавеза наставника и ученика је да се придржавају прописа државе у коју путују,
- све предвиђене дневне активности морају бити реализоване до 24,00 часа,
- за путовања дужа од 2 дана неопходно је обезбедити лекара пратиоца,
- за путовања дужа од 2 дана неопходно је да родитељи или старатељи доставе здравствени лист ученика одељењском старешини ,
- здравствени лист садржи податке о здравственом, физичком и психичком стању ученика, а издаје га ординирајући лекар на основу здравственог картона,
- тајност података из здравственог листа мора бити обезбеђена и о овоме се стара директор, одељењски старешина и лекар.

Члан 46.

Органи који прате извођење екскурзије и ваннаставних активности су: Школски одбор, Савет родитеља, директор, Наставничко веће и одељењски старешина, чије је одељење на екскурзији, као и Ученички парламент.

Задатак свих је да се обезбеди испуњење образовно-васпитног циља екскурзије и ваннаставних активности, као и да се учесници - ученици и наставници врате у добром здравственом стању.

VIII ЗАШТИТА УЧЕНИКА У САОБРАЋАЈУ

Члан 47.

Школа се стара да се ученицима пружи неопходна помоћ и упутства да се у јавном саобраћају сачувају од било каквог повређивања.

Члан 48.

Школа се стара о заштити ученика у саобраћају путем обезбеђивања предавања саобраћајних стручњака, приказивањем филмова о саобраћају, подучавањем за сналажење у саобраћају и предузимањем других мера, у сарадњи са надлежним органима, којим се обезбеђује заштита лица од осталих учесника у саобраћају у близини школе.

IX ЗАШТИТА ОД ЗЛОУПОТРЕБЕ И СПРЕЧАВАЊЕ ЗЛОСТАВЉАЊА УЧЕНИКА

Члан 49.

Задатак школе и свих субјеката које делују у школи, је да се свим средствима боре у спречавању свих видова злостављања деце, у сарадњи са локалном и широм заједницом, (Центар за социјални рад и др. установама) органима власти, службом обезбеђења у школи.

Члан 50.

Забрана насиља, злостављања и занемаривања у установи односи се на сваког - децу, ученике, запослене, родитеље и трећа лица.

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности ученика или запосленог.

Насиље и злостављање може да се јави од стране: запосленог према ученику, другом запосленом, родитељу, односно старатељу или другом лицу које је преузело бригу о ученику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету и ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику и према запосленом.

Насиље и злостављање може да јави као физичко, психичко (емоционално) и социјално.

Члан 51.

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања ученика или запосленог; физичко кажњавање ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, експлоатацију ученика, електронско насиље и др.

Члан 52.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно институција чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Електронско насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (*web site*), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Члан 53.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивним активностима се:

- 1) подиже ниво свести и осетљивости ученика, родитеља и свих запослених за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- 2) негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
- 3) истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за конструктивно реаговање на насиље;
- 4) обезбеђује заштита ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања.

Ученици, родитељи и запослени заједнички планирају, осмишљавају и спроводе превентивне активности, начине информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

У оквиру превенције насиља и злостављања установа остварује васпитни рад, појачан васпитни рад и васпитни рад који је у интензитету примерен потребама, самостално или у сарадњи са другим надлежним органима, организацијама и службама.

Члан 54.

Права, обавезе и одговорности свих у установи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања

Ради превенције насиља, злостављања и занемаривања установа је дужна да упозна све запослене, децу, ученике и родитеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима, прописаним законом, Правилником о протоколу и другим подзаконским и општим актима.

Запослени својим квалитетним радом (васпитно-образовним, образовно-васпитним, васпитним, стручним и другим радом) и применом различитих метода, облика рада и активности обезбеђују подстицајну и безбедну средину.

У установи одељењски старешина, наставник и стручни сарадник избором одговарајућих садржаја и начина рада доприносе стицању квалитетних знања и вештина и формирању вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба и др.

Одељењски старешина, наставник и стручни сарадник је дужан да обезбеди заштиту детета и ученика од произвољног или незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, као и заштиту од незаконитих напада на његову част и углед.

Запослени не сме својим понашањем да изазове или допринесе насиљу, злостављању и занемаривању (на пример: непоштовање личности и права ученика, недоследност у поступању, необјективно оцењивање и др.).

Ученици, као одговорни учесници у образовању и васпитању, ради превенције насиља, злостављања и занемаривања, обавезни су да: уважавају и поштују личност других - деце, ученика, запослених, родитеља и трећих лица; поштују правила установе и све оне акте којима се уређују њихова права, обавезе и одговорности; активно учествују у раду одељењске заједнице; као чланови ученичког парламента и Школског одбора, посебно доприносе и учествују у превентивним активностима; својим понашањем не изазивају, доприносе или учествују у насиљу и злостављању.

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу ученика: сарађује са установом; учествује у превентивним мерама и активностима; уважава и поштује личност свог детета, друге деце и ученика, запослених и других родитеља.

Родитељ не сме својим понашањем у установи да изазове или допринесе појави насиља, злостављања и занемаривања.

Члан 55.

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Превенција насиља, злостављања и занемаривања, као један од приоритета у остваривању образовно-васпитног рада планира се развојним планом и саставни је део годишњег плана рада. Установа програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања одређује мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење (у даљем тексту: програм заштите).

Програм заштите утврђује се на основу анализе стања безбедности, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања у установи, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе. Програмом заштите дефинишу се превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика остваривања.

Програм заштите садржи:

1) начине на који се превентивне мере и активности уграђују у свакодневни живот и рад установе (васпитне, наставне и ваннаставне активности), на свим нивоима (појединац, васпитна група, одељењска заједница, Ученички парламент, стручни органи, тела и тимови, родитељски састанци, родитељи - индивидуално и групно, Савет родитеља);

- 2) стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција запослених за превентивни рад, благовремено уочавање, препознавање, реаговање на насиље, злостављање и занемаривање;
- 3) начине информисања о обавезама и одговорностима у области заштите од насиља, злостављања и занемаривања;
- 4) подстицање и оспособљавање ученика за активно учествовање у раду одељењске заједнице, Ученичког парламента, Школског одбора и стручних органа установе;
- 5) садржаје и начине за појачан васпитни рад ради развијања самоодговорног и друштвено одговорног понашања;
- 6) поступке за рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања;
- 7) начине реаговања на насиље, злостављање и занемаривање, улоге и одговорности и поступање у интервенцији када постоји сумња или се оно догађа;
- 8) облике и садржаје рада са свом децом и ученицима, односно онима који трпе, чине или су сведоци насиља, злостављања и занемаривања;
- 9) начине, облике и садржаје сарадње са породицом, јединицом локалне самоуправе, надлежним органом унутрашњих послова (у даљем тексту: полиција), центром за социјални рад, здравственом службом и др.;
- 10) начине праћења, вредновања и извештавања органа установе о остваривању и ефектима програма заштите, а нарочито, у односу на:
  - (1) учесталост инцидентних ситуација и број пријава;
  - (2) заступљеност различитих облика и нивоа насиља, злостављања и занемаривања;
  - (3) број повреда;
  - (4) учесталост и број васпитно-дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених;
  - (5) остварене обуке у превенцији насиља, злостављања и занемаривања и потребе даљег усавршавања;
  - (6) број и ефекте акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ вршњака;
  - (7) степен и квалитет укључености родитеља у живот и рад установе;
  - (8) друге параметре.

Члан 56.

Тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања

Установа има посебан тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: тим за заштиту).

Чланове и руководиоца тима за заштиту одређује директор установе из реда запослених (наставник, стручни сарадник, секретар и др.). Број и састав чланова тима за заштиту зависе од специфичности установе (врста и величина установе, организација рада, издвојена одељења, присуство деце и ученика из мањинских и маргинализованих група и др.). Директор одређује, психолога, педагога или, изузетно, другог запосленог - члана тима за заштиту, као одговорног за вођење и чување документације о свим ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања у којима тим за заштиту учествује. Установа може да укључи у тим за заштиту представнике родитеља и локалне заједнице, Ученичког парламента и по потреби одговарајуће стручњаке (социјални радник, специјални педагог, лекар, представник полиције и др.).

Задаци тима за заштиту јесу, нарочито, да:

- 1) припрема програм заштите;
- 2) информише ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;
- 3) учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију насиља, злостављања и занемаривања;
- 4) предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
- 5) укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
- 6) прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту ученика и даје одговарајуће предлоге директору;
- 7) сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- 8) води и чува документацију;
- 9) извештава стручна тела и органе управљања.

Члан 57.

Интервентне активности

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У установи се интервенише на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: деце или ученика (вршњачко насиље); запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, запосленог или родитеља.

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Члан 58.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивоу има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања када су актери деца, односно ученици (дете - дете, ученик - ученик, дете и ученик - запослени). Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима.

Први ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари.

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, "прозивање".

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: добацивање, подсмевање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито, неумесно, са сексуалном поруком: добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикулација.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма су, нарочито: узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом.

Други ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: шамарање, ударање, гажење, цепање одела, "шутке", затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу.

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање.

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовања, снимање камером појединачно против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика.

Трећи ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем.

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације.

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија.

Ради уједначеног и примереног поступања, установа у превенцији и интервенцији на насиље, злостављање и занемаривање, општим актом утврђује као лакше повреде обавеза ученика:

- понављање насилног понашања са првог нивоа када васпитни рад није делотворан;
- насилно понашање са другог нивоа када појачани васпитни рад није делотворан.

Насилно понашање са трећег нивоа може да буде третирано као тежа повреда обавеза и као повреда забране утврђене Законом, у зависности од околности (последнице, интензитет, учесталост, учесници, време, место, начин и др.), што процењују тим за заштиту и директор.

Члан 59.

Интервенција према нивоима насиља, злостављања и занемаривања

Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности.

На првом нивоу, по правилу, активности предузима самостално одељењски старешина, наставник у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са васпитном групом, одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално.

Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исти ученик трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, установа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

На другом нивоу, по правилу, активности предузима одељењски старешина, односно васпитач, у сарадњи са педагогом, психологом, тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. Уколико појачани васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са Законом.

На трећем нивоу, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију.

На овом нивоу обавезни су васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са Законом. Ако је за рад са учеником ангажована и друга организација или служба, установа остварује сарадњу са њом и међусобно усклађују активности.

Информације о насиљу, злостављању и занемаривању од ученика прикупља, по правилу, психолог, педагог, односно друго задужено лице у установи - одељењски старешина, васпитач групе или члан тима за заштиту.

Изјаву о насиљу, злостављању и занемаривању ученик даје директору у присуству психолога или педагога и родитеља, осим ако је родитељ спречен да присуствује.

Изузетно, ако постоји сумња или сазнање на насиље, злостављање и занемаривање детета и ученика у породици, директор обавештава центар за социјални рад и полицију, који обавештавају родитеља, у складу са законом.

Уколико се ради о догађају који захтева предузимање неодложних интервентних мера и активности, директор обавештава родитеља и у процес заштите укључује центар за социјални рад.

Ако постоји сумња да насилни догађај може да има елементе кривичног дела или прекршаја, директор обавештава родитеља и полицију.

Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према ученику у установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према ученику мере за заштиту и подршку (план заштите) на основу Правилника о протоколу.

Када је родитељ починилац насиља и злостављања према запосленом, установа је дужна да одмах обавести полицију.

Када је ученик починилац насиља према запосленом, директор је дужан да обавести родитеља, а у зависности од случаја и полицију, односно центар за социјални рад; да покрене васпитно-дисциплински поступак и да изрекне васпитно-дисциплинску меру, у складу са Законом.

Уколико постоји сумња да је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће одрасло лице (укључујући пунолетног ученика) према детету и ученику, директор је обавезан да истовремено обавести родитеља детета које је изложено насиљу, злостављању и занемаривању, надлежни центар за социјални рад и полицију.

Када се насиље и злостављање дешава у установи између одраслих лица (запослени - запослени; запослени - родитељ; запослени, родитељ - треће лице), директор предузима мере, у складу са законом.

У поступку заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања установа је дужна да: поступак води ефикасно и економично; обезбеди заштиту и поверљивост података до којих дође пре и у току поступка; да ученика не излаже поновном и непотребном давању изјава.

Члан 60.

Редослед поступања у интервенцији

1) Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно.

Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на насиље, злостављање и занемаривање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правила која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице - дете и ученик.

Установа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању. Врши се преглед видео записа уколико установа има електронски надзор над простором. Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са Законом.

У случају неосноване сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

2) Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника је обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

3) Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање

лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

4) *Консултације* у установи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције. У консултације у установи укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, психолог, педагог, тим за заштиту, директор, Ученички парламент.

Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: Министарство просвете - школску управу, центар за социјални рад, полицију, здравствену службу и др.

5) *Мере и активности* предузимају се за све нивое насиља и злостављања. Оперативни план заштите (у даљем тексту: план заштите) сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за сву децу и ученике - учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања).

Члан 61.

План заштите зависи од: врсте и тежине насилног чина, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл.

План заштите садржи: активности усмерене на промену понашања - појачан васпитни рад, рад са родитељем, рад са одељењском заједницом, укључивање Ученичког парламента и Савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности временску динамику; начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника насиља, злостављања и занемаривања у заједницу. Мере и активности треба да буду предузете уз учешће ученика и да буду у складу са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама ученика, прилагоди и образовни рад, предложиће тиму за пружање додатне подршке ученицима припрему индивидуалног образовног плана.

План заштите сачињава тим за заштиту заједно са одељењским старешином, односно васпитачем, психологом, педагогом (уколико нису чланови тима за заштиту), директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. У припрему плана заштите, када год је могуће, установа ће укључити представнике одељењске заједнице, односно групе, Ученичког парламента, као и ученике - учеснике у насиљу и злостављању.

План заштите укључује и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спровode активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство просвете, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту, полиција или центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес ученика.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања. У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања.

6) *Ефекте предузетих мера и активности прати установа* (одељењски старешина, тим за заштиту, психолог и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Установа прати понашање детета и ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и деце и ученика који

су индиректно били укључени (сведоци).

Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства просвете.

Члан 62.

Документација, анализа и извештавање

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности установа:

- 1) прати остваривање програма заштите установе;
- 2) евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;
- 3) прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;
- 4) анализира стање и извештава.

Одељењски старешина бележи насиље на првом нивоу; прати и процењује делотворност предузетих мера и активности; подноси извештај тиму за заштиту, у складу са динамиком предвиђеном програмом заштите.

О случајевима који захтевају укључивање тима за заштиту (други и трећи ниво) документацију (службене белешке и сви други облици евидентирања података о лицу, догађају, предузетим радњама и др.) води, чува и анализира за потребе установе психолог или педагог, а изузетно, други члан тима за заштиту кога је одредио директор. Тим подноси извештај директору два пута годишње. Директор извештава орган управљања, Савет родитеља и Ученички парламент.

Извештај о остваривању програма заштите је саставни део Годишњег извештаја о раду установе и доставља се Министарству просвете, односно надлежној школској управи. Извештај садржи, нарочито: анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева насиља, злостављања и занемаривања, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте.

Директор одлучује о дозволи приступа документацији и подацима у поступку заштите ученика, осим ако је на основу закона, а на захтев суда, односно другог надлежног органа обавезан да их достави. Коришћење документације у јавне сврхе мора бити у складу са законом.

На основу анализа стања, праћења насиља, злостављања и занемаривања, вредновања квалитета и ефикасности предузетих мера и активности у области превенције и интервенције, установа дефинише даљу политику заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

X ОСИГУРАЊЕ УЧЕНИКА

Члан 63.

Школа је у обавези да на почетку сваке школске године упозна родитеље са могућношћу осигурања ученика од последица несрећног случаја (незгоде) које се могу евентуално десити и са условима под којима се врши осигурање.

Школа је такође у обавези да, уколико постоји заинтересованост родитеља, буде посредник између њих и осигуравајуће организације, како би родитељ, уплатом премије осигурања, омогућио свом детету заштиту од свих ризика у свакодневном животу (у Школи, код куће, на путу, екскурзији,

летовању и сл.).

XI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 64.

За спровођење овог Правилника овлашћен и одговоран је директор школе.

Члан 65.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и по поступку предвиђеним за његово доношење.

Члан 66.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли школе.

Члан 67.

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о мерама, начину и поступку заштите ученика Техничке школе Ваљево из Ваљева бр. 01-481 од 01. 04. 2010.године.

Председник Школског одбора

Жељко Гаврић, с.р.

У Ваљеву, **30.01.2018.** године.

Правилник је објављен на огласној табли дана **01.02. 2018.** године.

Правилник ступио на снагу дана **09.02.2018.**године